

สำนักบรรณสารการพัฒนา
Library and Information Center

อ น ก ร ๓ ๐ ๒๕๔๑

ด ม ค ก ข

ISSN 0125 - 2461 ปีที่ 23 ฉบับที่ 224 กุมภาพันธ์ 2540

“บันทึกอุดมคติไทย”

อุดมศึกษา

30 ๒๕.ย. ๒540

สำนักบรรณสารการพัฒนา
Library and Information Center NIDA

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า	ที่ปรึกษา	รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ ศ.ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน นายปราโมทย์ โชติมงคล นางสาววรรณดี คีตะนิธินันท์
● หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณา กำหนดตำแหน่งทางวิชาการ	3		
● ภาพเป็นข่าว	11	บรรณาธิการ	นายกมล ศรีประสาธน์
● สรุปผลการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ ของ ก.ม. ในปี 2539	13		
● สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "บัณฑิตอุดมคติไทย" ฯ	18		

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 245-8323, 245-8923 FAX. 245-8923, 245-8930

ผู้โฆษณา วรรณภา พูนพิน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เห็นสมควรปรับปรุงมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสายงานสอน วิจัย และให้บริการทางวิชาการ รวมทั้งแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ เพื่อให้มีการประเมินผลการสอนก่อนการพิจารณาผลงานทางวิชาการทุกระดับ รวมทั้งแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอขอ กำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์โดยวิธีปกติ และการเสนอขอ กำหนดตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ โดยวิธีพิเศษ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสายงานสอน วิจัย และให้บริการทางวิชาการหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากำหนดตำแหน่งวิชาการหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการสอน ดังนี้

มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

สายงาน สอน วิจัย และให้บริการทางวิชาการ

ลักษณะงานทั่วไป

สายงานนี้คลุมถึงตำแหน่งต่างๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน การศึกษา อบรม การวิจัย ค้นคว้า ในสาขาวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ชื่อและระดับเงินเดือน

ตำแหน่งในสายงานนี้มีชื่อและระดับของตำแหน่งดังนี้

อาจารย์	ระดับ 3-7
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ระดับ 6-8
รองศาสตราจารย์	ระดับ 7-9
ศาสตราจารย์	ระดับ 9-10, 11

ชื่อตำแหน่ง อาจารย์

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน การศึกษา อบรม การวิจัยค้นคว้า ในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

สอนวิชาการหรือวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ และกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางวิชาการชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

1. ได้รับปริญญาหรือเทียบเท่าได้ไม่ต่ำกว่านี้ในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย หรือ
2. ได้รับปริญญาโทหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย หรือ
3. ได้รับปริญญาเอกหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

ระดับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือน ระดับ 3 ถึงระดับ 7 โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ได้รับการเลื่อนระดับเงินเดือน

ให้สูงขึ้นอีก 1 ระดับได้ เฉพาะเพียงกรณีใดกรณีหนึ่ง แต่เพียงกรณีเดียว ดังต่อไปนี้

1. ผู้ได้รับการบรรจุ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ โดยใช้วุฒิปริญญาตรีในระดับ 3 เมื่อได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์ และหลังจากได้รับวุฒิดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด ให้เลื่อนเป็นระดับ 4 ได้

2. ผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ โดยใช้วุฒิปริญญาโทในระดับ 4 เมื่อได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์ และหลังจากได้รับวุฒิดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด ให้เลื่อนเป็นระดับ 5 ได้

3. ผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ โดยใช้วุฒิปริญญาเอกในระดับ 4 เมื่อได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์ และหลังจากได้รับวุฒิดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยจะต้องดำรงตำแหน่งในระดับ 5 มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด ให้เลื่อนเป็นระดับ 6 ได้

4. สำหรับผู้ได้รับวุฒิตามข้อ 1 ข้อ 2 หรือ ข้อ 3 ข้างต้น หากได้รับการบรรจุโดยได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับ 3 หรือระดับ 4 หรือระดับ 5 แล้วแต่กรณี เพราะการพิจารณาคุณสมบัติกำหนดเวลา 2 ปี ให้นับหลังจากวันที่ได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ นั้น ๆ แล้ว

ชื่อตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน การศึกษาอบรม การวิจัยค้นคว้าในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

สอนวิชาการหรือวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ควบคุมและตรวจสอบการวิจัย ค้นคว้าอันเป็นส่วนของการศึกษาของนิสิตนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ และกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางวิชาการชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

1. มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอาจารย์ ข้อ 1 และได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่า 9 ปี มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการสอน มีผลงานทางวิชาการโดยได้ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด หรือ

2. มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอาจารย์ข้อ 2 และได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการสอน มีผลงานทางวิชาการโดยได้ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด หรือ

3. มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอาจารย์ ข้อ 3 และได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการสอน มีผลงานทางวิชาการโดยได้ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด

ระดับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือน ระดับ 6 ถึงระดับ 8

ชื่อตำแหน่ง รองศาสตราจารย์

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน การศึกษาอบรม การวิจัยค้นคว้า ในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ให้

บริการทางวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุงส่งเสริมศิลป-วัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

สอนวิชาการ หรือวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ควบคุมและตรวจสอบการวิจัย ค้นคว้าอันเป็นส่วนของการศึกษาของนิสิตนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ และกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางวิชาการชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

ได้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญพิเศษ ในการสอน และมีผลงานทางวิชาการ โดยได้ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด

ระดับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือน ระดับ 7 ถึงระดับ 9

ชื่อตำแหน่ง ศาสตราจารย์

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน การศึกษาอบรม การวิจัยค้นคว้า ในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

สอนวิชาการ หรือวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ควบคุมและตรวจสอบการวิจัย ค้นคว้าอันเป็นส่วนของการศึกษาของนิสิตนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ

และกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการแก่คณาจารย์ ค้นคว้าและวิจัยชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

ได้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการสอน และมีผลงานทางวิชาการ โดยได้ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด

ระดับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนระดับ 9 ถึงระดับ 10 และถ้า ศาสตราจารย์ผู้ใดเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และมีผลงานทางวิชาการตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนด ให้ผู้นั้นรับเงินเดือนในระดับ 11 เมื่อได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ 11 และได้ผ่านการประเมินตามวิธีการที่ ก.ม. กำหนดแล้ว

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 24 และ ข้อ 26 แห่งกฎทบทวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2507 ก.ม. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ไว้ดังนี้

ก. หลักเกณฑ์

การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ให้ถือคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ความรู้ความสามารถ และผลงานทางวิชาการตามมาตรฐานดังต่อไปนี้

1. ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้ง จะต้องมีความสัมพันธ์เฉพาะสำหรับตำแหน่ง ผลการสอนและผลงานทางวิชาการ ดังนี้

1.1 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ผู้ที่ได้รับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จะต้องดำรงตำแหน่งอาจารย์ และได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 9 ปี ผู้ที่ได้รับปริญญาโทหรือเทียบเท่า จะต้องดำรงตำแหน่งอาจารย์ และได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าว หลังจากได้รับวุฒิปริญญาโท หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ส่วนผู้ที่ได้รับปริญญาเอก หรือเทียบเท่า จะต้องดำรงตำแหน่งอาจารย์ และได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวหลังจากได้รับวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่ามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี

ผู้ใดดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น แต่ได้ออนหรือย้ายมาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัย หากผู้นั้นเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่ ก.ม. รับรอง และได้สอนประจำวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเทียบค่าได้ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต/ทวิภาค อาจนำระยะเวลาระหว่างเป็นอาจารย์พิเศษในภาคการศึกษาที่สอนนั้นมาเป็นเวลาในการขอแต่งตั้งตำแหน่งทางวิชาการ โดยให้คำนวณเวลาในการสอนพิเศษให้ 3 ใน 4 ของเวลาที่ทำการสอน ในกรณีที่อาจารย์ผู้ใดได้รับวุฒิปริญญาโทเพิ่มขึ้น ให้นำเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอาจารย์ก่อนได้รับวุฒิปริญญาโทเพิ่มขึ้นและเวลาที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอาจารย์หลังจากได้รับวุฒิปริญญาโทเพิ่มขึ้นรวมกันเพื่อขอแต่งตั้งตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ได้ตามอัตราส่วนของระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคแรก (ตัวอย่าง นาย ก. ได้รับวุฒิปริญญาตรี ทำการสอนเป็นเวลา 6 ปี ต่อมาลาศึกษาต่อได้รับวุฒิปริญญาโทเพิ่มขึ้น กลับมาทำการสอนหลังจากได้รับวุฒิปริญญาโทแล้วอีก 1 ปี 8 เดือน ให้นำระยะเวลาทำการสอนดังกล่าวรวมกันตามอัตราส่วน คือ สอนหลังจากปริญญาตรี 6 ปี (เท่ากับ $6/9 = 2/3$ กับสอนหลังจากปริญญาโท 1 ปี 8 เดือน เท่ากับ $1/3$ เมื่อรวมกันแล้วถือว่า มีสิทธิขอตำแหน่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ได้)

1.2 ผลการสอน มีชั่วโมงสอนประจำวิชาใดวิชาหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และมีความชำนาญในการสอน โดยผ่านการประเมินจาก อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด

1.3 ผลงานทางวิชาการ ประกอบด้วย

1.3.1 เอกสารประกอบการสอนที่ผลิตขึ้นไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา ซึ่งมีคุณภาพดี และได้ใช้ประกอบการสอนมาแล้ว และ

1.3.2 งานแต่ง เรียบเรียง แปลหนังสือ หรือเขียนบทความทางวิชาการซึ่งมีคุณภาพดีและได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ ที่ ก.ม. กำหนดมาแล้ว หรือ

1.3.3 ผลงานวิจัยซึ่งมีคุณภาพดี และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ ที่ ก.ม. กำหนดมาแล้ว ทั้งนี้ ไม่นับงานวิจัยที่ทำเป็นส่วนของการศึกษาเพื่อรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรใดๆ หรือ

1.3.4 มีผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ซึ่งมีคุณค่าเทียบได้กับข้อ 1.3.2 หรือ 1.3.3

2. ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้ง จะต้องมีความสัมพันธ์เฉพาะสำหรับตำแหน่ง ผลการสอน และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

2.1 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง จะต้องดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี

2.2 ผลการสอน มีชั่วโมงสอนประจำวิชาหนึ่งวิชาใด ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และมีความชำนาญพิเศษในการสอน โดยผ่านการประเมินจาก อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ตามเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด

2.3 ผลงานทางวิชาการ ประกอบด้วย

2.3.1 เสนอเอกสารคำสอนที่ผลิตขึ้น ไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา ซึ่งมีคุณภาพดี และได้ใช้ประกอบการสอนมาแล้ว และ

2.3.2 งานแต่ง เรียบเรียง แปล ตำรา หรือหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีคุณภาพดีและได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนดมาแล้ว หรือ

2.3.3 ผลงานวิจัยซึ่งมีคุณภาพดี และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ ที่ ก.ม.กำหนดมาแล้ว ทั้งนี้ ไม่นับงานวิจัยที่ทำเป็นส่วนของการศึกษา เพื่อรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรใดๆ หรือ

2.3.4 มีผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ที่สามารถประเมินคุณค่าเทียบได้กับผลงานทางวิชาการตามข้อ 2.3.2 หรือ 2.3.3

ผลงานทางวิชาการตามข้อ 2.3.3, 2.3.3 และ 2.3.4 จะต้องไม่ซ้ำกับผลงานที่ได้เคยใช้สำหรับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์มาแล้ว ทั้งนี้ จะต้องมผลงานทางวิชาการที่เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ด้วย

3. ตำแหน่งศาสตราจารย์ ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ผลการสอบ และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

3.1 **คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง** จะต้องดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์และได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

3.2 **ผลการสอน** มีชั่วโมงสอนประจำวิชาหนึ่งวิชาใด ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และมีความเชี่ยวชาญในการสอน โดยผ่านการประเมินจาก อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบันตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด

3.3 **ผลงานทางวิชาการ** ผู้ขออาจเสนอผลงานทางวิชาการได้ 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1

1.1 เสนองานแต่ง เรียบเรียง ตำรา หรือหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า 1 เล่ม ซึ่งมีคุณภาพดี**ดีมาก** และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ตามเกณฑ์ ที่ ก.ม. กำหนดมาแล้ว **และ**

1.2 ผลงานวิจัยซึ่งมีคุณภาพดี**ดีมาก** และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ ที่ ก.ม. กำหนดมาแล้ว ทั้งนี้ ไม่นับงานวิจัยที่ทำเป็นส่วนของการศึกษา เพื่อรับปริญญาหรือ ประกาศนียบัตรใดๆ หรือ

1.3 มีผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ที่สามารถประเมินคุณค่าเทียบได้กับผลงานทางวิชาการตามข้อ 1.2

วิธีที่ 2

2.1 เสนองานแต่ง เรียบเรียง ตำรา หรือหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า 1 เล่ม ซึ่งมีคุณภาพดี**ดีเด่น** และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ตามเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนด มาแล้ว **หรือ**

2.2 ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพดี**ดีเด่น** ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ตามเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนดมาแล้ว ทั้งนี้ ไม่นับงานวิจัยที่ทำเป็นส่วนของการศึกษาเพื่อรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรใดๆ **หรือ**

2.3 มีผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับ**ดีเด่น**

ตำรา งานวิจัย และงานวิชาการในลักษณะอื่นตามข้อ 1.1, 1.2, 1.3 และ 2.1, 2.2, 2.3 จะต้องไม่ซ้ำกับผลงานที่ได้เคยใช้สำหรับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์มาแล้ว ทั้งนี้ จะต้องมผลงานทางวิชาการที่เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ด้วย

ข. วิธีการ

การพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ อาจดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์

1.1 ให้คณะวิชาเสนอชื่อผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ ก.ม. กำหนดต่อ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ที่คณะวิชานั้น ๆ สังกัด ตามแบบเสนอแต่งตั้งที่ ก.ม. กำหนด พร้อมทั้งส่งผลงานทางวิชาการให้ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน พิจารณาด้วย

1.2 ให้ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ประเมินผลการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด โดยอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการสอนได้ตามความเหมาะสม

1.3 ให้ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวน 3-5 คน เป็นคณะกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการก่อนที่ อ.ก.ม. จะพิจารณาอนุมัติ

การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการ ต้องแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยหรือสถาบันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และจะต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าตำแหน่งที่เสนอขอให้พิจารณา ทั้งนี้ การตัดสินใจต้องได้รับคะแนนเสียงจากคณะกรรมการพิจารณาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ในกรณีที่มีเหตุผล หรือความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันไม่สามารถแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยหรือสถาบันได้ ก็ให้ขออนุมัติ ก.ม. เป็นรายชื่อไป

1.4 เมื่อ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน อนุมัติการแต่งตั้งแล้ว ให้อธิการบดีเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง แล้วแจ้งให้ ก.ม.ทราบ ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่งแต่งตั้ง พร้อมส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการ ด้วย

2. การแต่งตั้งศาสตราจารย์

2.1 ให้คณะวิชาเสนอชื่อผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนด ต่อ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ตามแบบที่ ก.ม. กำหนด พร้อมด้วยผลงาน

ทางวิชาการ

2.2 ให้ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ประเมินผลการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด โดยอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการสอนได้ตามความเหมาะสม

2.3 เมื่อ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน พิจารณาเห็นสมควรแล้ว จึงเสนอ ก.ม.พิจารณาอนุมัติการแต่งตั้ง

2.4 ให้ ก.ม. โดยคำแนะนำของ อ.ก.ม. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการ แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวน 3-5 คน เป็น อ.ก.ม. วิสามัญ เพื่อพิจารณาผลงานทางวิชาการของผู้เสนอขอกำหนดตำแหน่ง ทั้งนี้ การตัดสินใจต้องได้รับคะแนนเสียงจากคณะกรรมการพิจารณาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และเสนอให้ ก.ม. พิจารณาอนุมัติ

กรณีที่ขอกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์ โดยวิธีที่ 2 ให้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน เป็น อ.ก.ม. วิสามัญ เพื่อพิจารณาผลงานทางวิชาการของผู้เสนอขอกำหนดตำแหน่ง ทั้งนี้การตัดสินใจต้องได้รับคะแนนเสียงจากคณะกรรมการพิจารณาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และเสนอให้ ก.ม.พิจารณาอนุมัติ

2.5 เมื่อ ก.ม. อนุมัติการแต่งตั้งแล้ว ให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

ค. การแต่งตั้งโดยวิธีพิเศษ

(แต่งตั้งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์โดยวิธีพิเศษ)

หลักเกณฑ์

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยอาจเสนอขออนุมัติ ก.ม. แต่งตั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะต่างไปจากที่กำหนด

ไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นได้ เช่น เสนอขอแต่งตั้งอาจารย์ให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์ โดยที่ผู้นั้นมิได้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มาก่อน ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับการเสนอแต่งตั้ง จะต้องมีความรู้ความสามารถ และมีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงกว่าปกติ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. การเสนอขอแต่งตั้งตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์โดยวิธีพิเศษ และรองศาสตราจารย์โดยวิธีพิเศษ จะต้องมึผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพดีมาก
2. การเสนอขอแต่งตั้งตำแหน่งศาสตราจารย์โดยวิธีพิเศษ จะต้องมึผลงานทางวิชาการที่ประกอบด้วยตำราหรือหนังสือ และผลงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ที่มีคุณภาพดีเด่น

วิธีการ

1. ให้คณะวิชาเสนอชื่อผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนดต่อ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบันตามแบบที่ ก.ม. กำหนด พร้อมด้วยผลงานทางวิชาการ
2. ให้ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ประเมินผลการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม. กำหนด โดยอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการสอนได้ตามความเหมาะสม
3. เมื่อ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบันพิจารณาเห็นสมควรแล้ว จึงเสนอ ก.ม. พิจารณาอนุมัติการแต่งตั้ง
4. ก.ม. โดยคำแนะนำของ อ.ก.ม. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการ แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คนเป็น อ.ก.ม. วิสามัญ เพื่อพิจารณาผลงานทางวิชาการของผู้เสนอขอ กำหนดตำแหน่ง ทั้งนี้ การตัดสินต้องได้รับคะแนนเสียงจากคณะกรรมการพิจารณาไม่น้อยกว่า 4 ใน 5 และเสนอให้ ก.ม. พิจารณาอนุมัติ
5. การพิจารณากำหนดตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์โดยวิธีพิเศษและรองศาสตราจารย์โดยวิธีพิเศษนั้น

เมื่อ ก.ม. อนุมัติการแต่งตั้ง และแจ้งให้มหาวิทยาลัยทราบแล้ว ให้อธิการบดีเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง แล้วแจ้งให้ ก.ม.ทราบภายใน 15 วันนับแต่วันที่ออกคำสั่งแต่งตั้ง

6. การพิจารณากำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์โดยวิธีพิเศษ นั้น เมื่อ ก.ม. อนุมัติการแต่งตั้งแล้ว ให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผลการสอน

หลักเกณฑ์

ให้ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ประเมินผลการสอนว่าผู้ช่อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการมีความชำนาญ ชำนาญพิเศษ หรือเชี่ยวชาญในการสอน โดยใช้แนวทางในการประเมิน ดังต่อไปนี้

1. มีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
2. มีความสามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ วิจรณ์ในวิชาที่สอน
3. มีความสามารถในการใช้เทคนิควิธีสอนต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และติดตามการสอนตลอดเวลา เช่น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างสอดแทรกประสบการณ์ ใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดตอบคำถามให้เข้าใจได้ชัดเจน
4. มีความสามารถให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. มีความสามารถแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งข้อมูลที่ค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติม
6. มีความสามารถจัดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตามความเหมาะสม
7. มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน และอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสมเป็นอย่างดี

8. มีความสามารถในการประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในวิชาที่สอน

9. มีความสามารถอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ฯลฯ

วิธีการ

1. ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น (หัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้าภาควิชา/คณบดี) ประเมินผลการสอนในชั้นต้น

ว่า ผู้เสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มีผลการสอนอยู่ในระดับใด (ชำนาญ ชำนาญพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ)

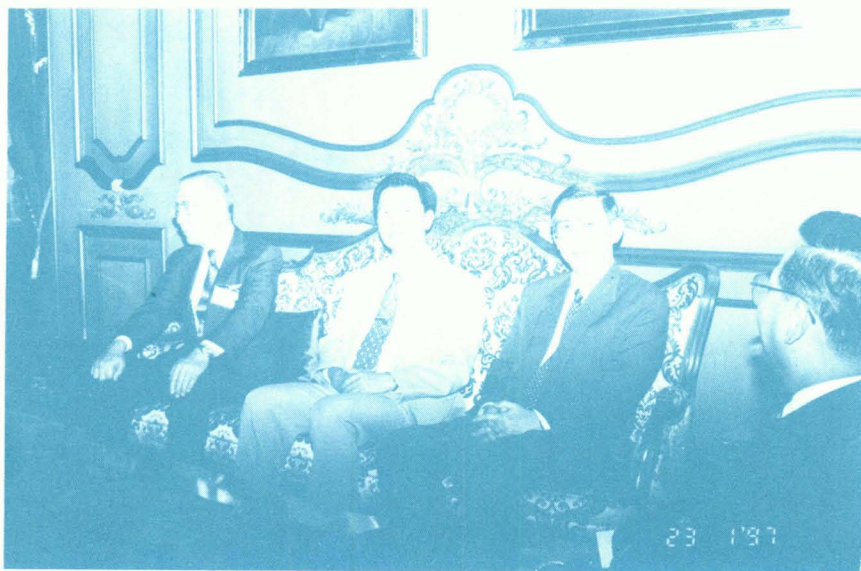
2. ให้ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ประเมินผลการสอนของผู้เสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการว่าอยู่ในระดับใด (ชำนาญ ชำนาญพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ) ทั้งนี้ อ.ก.ม. อาจแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการสอนได้ตามความเหมาะสม

ทบวงมหาวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ร่วมสานสายใยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธานทรงเปิดงานดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 28 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540 ณ อาคารสุรนิทัศน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยมี นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รศ.วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีพร้อมด้วยผู้ให้การสนับสนุนงานดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งนี้เข้าเฝ้ารับเสด็จฯ การจัดงานครั้งนี้ประกอบด้วยกิจกรรมการบรรเลงดนตรีไทยของแต่ละสถาบันและนิทรรศการประกอบ ซึ่งเกิดขึ้นด้วยความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษากว่า 50 แห่งเป็นการระดมทรัพยากรบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในเชิงศิลปวัฒนธรรมไทยครั้งสำคัญ ทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับอนุชนรุ่นหลังให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยและร่วมกันสืบสานศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้ให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบต่อไป

ภาพเป็นข่าว

นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รมว. ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานเปิดการประชุมทางวิชาการ เรื่อง Chemical Engineering ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ฯ และในวันเดียวกันนั้นคณะกรรมการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (อ.ส.) เข้าเยี่ยมคารวะรัฐมนตรีทบวงฯ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์ฯ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2540

นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รมว. ทบวงมหาวิทยาลัย และ รศ.วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงฯ ให้การต้อนรับ ประธานสมาคมมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยแห่งประเทศไทย แคนาดาพร้อมคณะ เข้าเยือนคารวะ และหารือข้อราชการ เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2540 ณ ทบวงมหาวิทยาลัย

นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รมว. ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานเปิดการประชุมนานาชาติ เรื่อง Developments and Applications in Broadband Telecommunications ณ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและเยี่ยมชมกิจการ การเรียน การสอนของมหาวิทยาลัย โดยมี ภารดาประทีป ม. โกมลมาศ ให้การต้อนรับ

ตารางที่ 1 จำนวนตำแหน่งทางวิชาการที่ ก.ม. พิจารณาในปี พ.ศ. 2539
จำแนกตามมหาวิทยาลัย/สถาบัน

มหาวิทยาลัย/สถาบัน	จำนวนที่พิจารณา	ศ.ระดับ 11			ศาสตราจารย์			รองศาสตราจารย์			ผู้ช่วยศาสตราจารย์		
		พิจารณา	ได้	ตก	พิจารณา	ได้	ตก	พิจารณา	ได้	ตก	พิจารณา	ได้	ตก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	26	5	3	2	18	7	11	3	1	2			
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	8	-	-	-	7	2	5	1	0	1			
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2	-	-	-	2	1	1	-	-	-			
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	11	1	1	-	7	1	6	3	2	1			
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	5	-	-	-	5	2	3	-	-	-			
มหาวิทยาลัยมหิดล	40	7	5	2	28	18	10	3	2	1	1	0	1
มหาวิทยาลัยศิลปากร	2	1	0	1	1	0	1						
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	3	1	0	1	2	0	2	-	-	-	1	1	-
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	3	-	-	-	3	2	1						
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2	-	-	-	2	1	1						
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1	-	-	-	1	0	1						
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	1	0	1									
รวม	104	16	9	7	76	34	42	10	5	5	2	1	1
ร้อยละ		100	56	44	100	45	55	100	50	50	100	50	50

ตารางที่ 2 จำนวนตำแหน่งทางวิชาการที่ ก.ม. พิจารณาในปี พ.ศ. 2539
จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวนที่พิจารณา	ศ.ระดับ 11			ศาสตราจารย์			รองศาสตราจารย์			ผู้ช่วยศาสตราจารย์		
		พิจารณา	ได้	ตก	พิจารณา	ได้	ตก	พิจารณา	ได้	ตก	พิจารณา	ได้	ตก
ศึกษาศาสตร์	6	1	0	1	5	0	5						
มนุษยศาสตร์	6	1	0	1	4	0	4	-	-	-	1	1	-
จิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นิติศาสตร์	3	-	-	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-
สังคมศาสตร์	8	1	0	1	7	1	6	-	-	-	-	-	-
วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ	15	3	3	-	10	6	4	2	1	1	-	-	-
แพทย์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	52	9	6	3	35	20	15	6	3	3	1	0	1
วิศวกรรมศาสตร์	7	1	0	1	5	3	2	1	0	1	-	-	-
เกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง	8	-	-	-	7	3	4	1	1	0	-	-	-
สาขาอื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	104	16	9	7	76	34	42	10	5	5	2	1	1
ร้อยละ		100	56	44		45	55		50	50		50	50

จำนวนผู้ที่ ก.ม. พิจารณาอนุมัติกำหนด
ตำแหน่งทางวิชาการ ในปี พ.ศ. 2539

ตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11

1. ศ.ประมวล วีรุตมเสน ศาสตราจารย์ ระดับ 11 สุนทรศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ศ.ยง ภู่วรรณ ศาสตราจารย์ ระดับ 11 กุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ศ.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต ศาสตราจารย์ ระดับ 11 วิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะวิทยาศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ศ.สุรพล อิศรไกรศิลป์ ศาสตราจารย์ ระดับ 11 อายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

5. ศ.สุกรี สุวรรณจุฑา ศาสตราจารย์ ระดับ 11 กุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

6. ศ.สุทัศน์ สู่เจริญ ศาสตราจารย์ ระดับ 11 โลหิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

7. ศ.เวื่อน สมณะ ศาสตราจารย์ ระดับ 11 กายวิภาคศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

8. ศ.สกล พันธุ์ยิ้ม ศาสตราจารย์ ระดับ 11
ชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

9. ศ.สนิท มกรแก้วเกยูร ศาสตราจารย์ ระดับ
11 ภูมิคุ้มกันวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่

ตำแหน่งศาสตราจารย์

1. รศ.วรชัย ศิริกุลชยานนท์ ศาสตราจารย์
พยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

2. รศ.นงพาง ลี้มสุวรรณ ศาสตราจารย์ จิต-
เวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

3. รศ.วินิต พัวประดิษฐ์ ศาสตราจารย์ สติ-
นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

4. รศ.จุฬารณีย์ รุ่งพิสุทธิพงษ์ ศาสตราจารย์
อายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

5. รศ.สุธีลา จันทรวินยานุชิต ศาสตราจารย์
อายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

6. รศ.แสงสุรีย์ จูฑาศาสตราจารย์ อายุรศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัย-
มหิดล

7. รศ.สุมาลี เกียรติบุญศรี ศาสตราจารย์
อายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

8. รศ.ธีรชัย ฉันทโรจน์ศิริ ศาสตราจารย์
กุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาล
รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

9. รศ.สุรางค์ เจียมจรรยา ศาสตราจารย์
กุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามา-
ธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

10. รศ.ลักษณะ โพนกุล ศาสตราจารย์รังสีรักษา
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัย
มหิดล

11. รศ.ไพศาล พงศ์ชัยพฤกษ์ ศาสตราจารย์
ศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

12. รศ.ประวรวงศ์ สุนทรสมัย ศาสตราจารย์
อายุรศาสตร์เขตร้อน คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหา
วิทยาลัยมหิดล

13. รศ.ศศิประภา บุญญพิสิฐุณี ศาสตราจารย์
ระบบทางเดินอาหาร คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

14. รศ.บังอร ชมเดช ศาสตราจารย์ สรีรวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15. รศ.วิศิษฎ์ อุดมพาณิชย์ ศาสตราจารย์
อายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิท-
าลัย

16. รศ.ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร ศาสตราจารย์ เวช-
ศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาล-
งกรณ์มหาวิทยาลัย

17. รศ.อมรา พานิช ศาสตราจารย์ วิสัญญีวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

18. รศ.ธานินทร์ ภูพัฒน์ ศาสตราจารย์ นิติ
เวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

19. รศ.โสภี ชาติสุทธิพันธ์ ศาสตราจารย์ ทันต-
กรรมประดิษฐ์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

20. รศ.สมรตรี วิถีพร ศาสตราจารย์ ทันตกรรม-
จัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิท-
าลัย

21. รศ.นทีทิพย์ กฤษณามระ ศาสตราจารย์
สรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

22. รศ.มาลีญา เครือตราชู ศาสตราจารย์ ชีว-
วิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

23. รศ.เลียงชัย ลี้มล่อมวงศ์ ศาสตราจารย์
สรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

24. รศ.ยงควิมล เลณบุรี ศาสตราจารย์ คณิต-
ศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

25. รศ.สดศรี ไทยทอง ศาสตราจารย์ ชีววิทยา
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

26. รศ.มุกดา สุขสมาน ศาสตราจารย์ วิทยา-
ศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

27. รศ.ชาญวิทย์ วัชรพุกก์ ศาสตราจารย์
สัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

28. รศ.ราเชนทร์ ธีรพร ศาสตราจารย์ พืชไร่นา
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

29. รศ.พงศ์ศิริ พชรปรีชา ศาสตราจารย์
ความสมบูรณ์ของดิน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น

30. รศ.กิตติ อินทรานนท์ ศาสตราจารย์
วิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬา-
ลงกรณ์มหาวิทยาลัย

31. รศ.มนูญ สุขเกษม ศาสตราจารย์ วิศวกรรม-
โทรคมนาคม คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

32. รศ.ประสิทธิ์ ประพัฒน์มงคล ศาสตรา-
จารย์ วิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬา-
ลงกรณ์มหาวิทยาลัย

33. รศ.ประสิทธิ์ เอกบุตร ศาสตราจารย์
กฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

34. รศ.บุญเลิศ เลี้ยวประไพ ศาสตราจารย์
ประชากรศาสตร์ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัย
มหิดล

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์

1. ผศ.ทศศาสตร์ หาญรุ่งโรจน์ รองศาสตรา-
จารย์ ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ผศ.รัชนีย์ อุดมแสงเพ็ชร รองศาสตราจารย์
พยาธิชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3. นายนรินทร์ วรจุมิ รองศาสตราจารย์ อายุร-
ศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. นายนพพร ลิทธิสมบัติ รองศาสตราจารย์
จุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5. นายสุพจน์ โตตระกุล รองศาสตราจารย์
ปฐพีศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียง-
ใหม่

ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

นายเกริก ยุ้นพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรรณ-
กรรมสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการ
เรื่อง “บัณฑิตอุดมคติไทย : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนฯ ฉบับที่ 8”
วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2540
ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพฯ

การจัดสัมมนาเรื่อง “บัณฑิตอุดมคติไทย : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนฯ ฉบับที่ 8” มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความมีคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นในบัณฑิตอย่างเป็นระบบ โดยระดมความคิดในการแสวงหารูปแบบและแนวทางในการพัฒนา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรการประยุกต์กิจกรรมในการพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อให้บัณฑิต นักศึกษาเป็นคนดีของสังคม

ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้บริหารและคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในสังกัดและในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย ผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ประมาณ 220 คน การสัมมนาดังกล่าวเป็นการบรรยายและอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การอภิปรายทั่วไป และการนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษา ซึ่งให้ประโยชน์และข้อคิดเห็นแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาสรุปได้ดังนี้

1. บรรยายพิเศษเรื่อง “แนวคิดในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย” โดยรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (นายมนตรี ด่านไพบูลย์) ได้อัญเชิญกระแสพระราชดำริของพระ-

บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2539 เกี่ยวกับการสอนให้คนเป็นคนดี โดยจะต้องหาวิธีที่จะอบรมบ่มนิสัย พร้อมทั้งได้เปรียบเทียบประสบการณ์ของท่านที่ผ่านการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมนักศึกษา และการเรียนรู้สัมผัสของจริงจากชนบท อีกทั้งได้ตั้งเป้าว่าปรารถนาจะได้บัณฑิตที่นอกจากมีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการแล้ว ยังต้องมีความรับผิดชอบต่องานองค์กร และต่อสังคมส่วนรวม โดยยังคงรักษาวัฒนธรรมพื้นฐานที่ดีของไทย ซึ่งได้ขอให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมกันคิด พิจารณา ร่วมกันนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตอุดมคติไทยดังต่อไปนี้

1. พัฒนาหลักสูตร โดยสอดแทรกหลักธรรมศาสนาต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ไว้ในหลักสูตร
2. พัฒนาอาจารย์ เพื่อให้อาจารย์เป็นตัวอย่างที่ดี พร้อมทั้งจะเสียสละให้กับสังคม
3. ปรับปรุงเนื้อหาวิชา เช่น โนมวดวิชาศึกษาทั่วไป
4. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกรูปแบบ เพื่อให้คนในสังคมตระหนักถึงความรับผิดชอบ มีจิตใจอ่อนโยน มีค่านิยมรักความประหยัด
5. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาจิตใจโดยตรง เช่น กีฬา ค่ายอาสา ฯลฯ

การพัฒนาด้านดังกล่าวข้างต้น รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยได้ย้ำว่า จักต้องพัฒนาตั้งแต่ระดับประถม มัธยม จนถึงอุดมศึกษา

2. ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันอุดมศึกษา” โดย ดร.บุญรอด บิณฑสันต์

ดร.บุญรอด บิณฑสันต์ ได้ปาฐกถาถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันอุดมศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง คนไทยต้องพยายามสะสมให้มีกินมีใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลน เป็นเหตุให้จริยธรรมเริ่มลดน้อยลง คนไทยพัฒนาด้านวัตถุตามแบบอย่างประเทศตะวันตก จนลืมคำนึงถึงในด้านของจิตใจ และการที่จะทำให้มนุษย์เป็นทั้งคนเก่ง และคนดีนั้น เป็นสิ่งที่ยาก เรื่องการพัฒนาคน บทบาทหน้าที่ของการศึกษาต่อการพัฒนามนุษย์นั้น ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตโต) ได้เขียนไว้อย่างดียิ่งในหนังสือเรื่อง “การศึกษาเพื่ออารยธรรมที่ยั่งยืน” และเป็นที่น่ายินดีที่รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยสนใจโครงการบัณฑิตอุดมคติไทย ซึ่งเป็นโครงการที่ดี และอยากให้โครงการนี้ประสบผลสำเร็จ

3. อภิปรายกลุ่ม เรื่อง “แนวคิดในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย” โดย ศาสตราจารย์ สุจินต์ จินายน ศาสตราจารย์ มณีวรรณ กมลพัฒนะ และนายโสภณ สุภาพงษ์ ดำเนินการอภิปรายโดยอาจารย์สุรีย์ บุรณ-ธนิธ สรุปได้ดังนี้

ศาสตราจารย์ สุจินต์ จินายน ได้กล่าวถึงผลการประเมินเด็กไทยด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งผลการประเมินทักษะด้านดังกล่าวข้างต้นของเด็กไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ย และชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานภาพการศึกษาไทยในเรื่องจำนวนของผู้ที่เข้าสู่อุดมศึกษา (วัย 18-24 ปี) โดยเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ พร้อมทั้งกล่าวว่าการจะสร้างบัณฑิตอุดมคติไทย โดยให้บัณฑิตที่จบออกมาเก่ง ดี และมีความสามารถนั้น

เก่ง หมายถึง การรอบรู้ รู้ลึก มีวิจารณ์ญาณ และใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

ดี หมายถึง มีศีล สัจจะ ทมะ ชันติ จาคะ หิริโอตตัปปะ และมีชฌิมา ปฏิปทา

สามารถ หมายถึง นำความรู้มาปฏิบัติได้ด้วยสัม-มาทิฐิ

นอกจากนี้ การพัฒนาเพื่อไปสู่การผลิตบัณฑิตอุดมคติไทย ยังมีทางเลือกที่จะต้องเลือกดังต่อไปนี้

1. คุณค่า vs มูลค่า
2. คน vs หุ่นยนต์
3. Immitation vs Innovation
4. User vs Producer
5. ความจำเป็นหา vs วิธีค้นพบ วิธีค้นหา
6. Integration vs Compartmentalization

พร้อมทั้งได้กล่าวเสริมว่าขณะนี้อุดมศึกษาไทยประสบความสำเร็จในด้านการถ่ายทอด Information ส่วนการเข้าไปถึง Knowledge และ Wisdom หรือไม่ยังเป็นปัญหาที่จะต้องขบคิดกันอยู่ในอุดมคติ การผลิตบัณฑิตควรจะให้ไปไกลถึงขั้นให้เกิด Wisdom โดยได้ยกตัวอย่างกระบวนการเรียนรู้ในสังคมพุทธศาสนาประกอบ และชี้ให้เห็นว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างไรก็ตามการ Implementation สามารถทำได้ดังนี้

1. ครูที่สอน จักต้องเปลี่ยนแนวคิด และวิธีการสอน

2. หลักสูตร ต้องลดหน่วยกิต เน้นวิชาพื้นฐานทักษะทางภาษา วิธีการเรียนการสอน ใช้วิธีค้นพบ ค้นหา เพื่อให้ทันโลก และเสริมสร้างทักษะใน 3 ระดับ คือ Primary, Secondary และ Tertiary และเน้นบูรณา-การ (Integration)

3. กิจกรรมและบรรยากาศ จักต้องเป็นแบบร่วมคิด ร่วมทำ Problem Oriented จากชีวิตจริง

ศาสตราจารย์มณีวรรณ กมลพัฒนะ ได้กล่าวถึงวิชาบัณฑิตอุดมคติไทยว่าเป็นวิชาบูรณาการของวิชาศึกษาทั่วไป วิชาดังกล่าวสร้างขึ้นมาจากสิ่งที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยึดมั่น เช่น ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยมีบรรยากาศของการ Integration วิธีการเรียนการสอนครูเป็นผู้นำกับ นิสิตเป็นผู้แสดงออก วิธีการสร้างวิชานี้คือนำและชักจูงผู้ที่มีคุณค่า และยินดีจะเสียสละให้โดยไม่คิดมูลค่ามาเป็นผู้สอน

นายโสภณ สุภาพงษ์ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการมีวิชาบัณฑิตอุดมคติไทยว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่มีแนวความคิดว่า กระบวนการที่คนเราจะเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญโดยต้องเริ่มให้เขาเข้าใจตนเอง แล้วจึงจะเข้าใจถึงผู้อื่นได้ กระบวนการเรียนรู้ของคนควรเป็นดังนี้

เผชิญสภาพความเป็นจริง → ตั้งคำถาม → เริ่มมีวิถีคิด → เข้าใจ รู้จักตนเอง และเริ่มรู้จักผู้อื่น → ใช้ชีวิตที่ถูกต้อง

อาจารย์สุรีย์ บุรณนิต ได้สรุปว่าผู้อภิปรายทั้ง 3 ท่านได้ให้ความรู้ครอบคลุมทั้งในด้านระบบครอบครัว ศาสนา และการศึกษา ซึ่งในเรื่องระบบครอบครัว และ ศาสนา ปัจจุบันต่างก็มีปัญหา สังคมจึงทุ่มเท และ คาดหวังกับการศึกษาว่าจะช่วยให้มนุษย์มีความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์แบบ และได้อ้างอิงถึงคำสอนของท่าน เจ้าคุณพระธรรมปิฎกเกี่ยวกับความหมายของมนุษย์ ซึ่งผู้ดำเนินการอภิปรายได้สรุปหัวใจของความเป็นบัณฑิตไว้ว่า มนุษย์มิได้เป็นเพียงสมบัติอันมีค่าที่ถูกใช้เป็นเพียงส่วนประกอบหรือทุนในการสร้าง ความเจริญที่มุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น มนุษย์มีความสามารถ ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ก็ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่ง และหากนำแนวคิดในการพัฒนาบัณฑิตที่ผู้อภิปรายได้เสนอไว้นำไปใช้ก็เชื่อว่าจะได้บัณฑิตที่ดี มีคุณค่าต่อสังคม

4. การอภิปรายกลุ่มเรื่อง “กลยุทธ์ในการสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพคู่คุณธรรมในสถาบันอุดมศึกษา โดย รองศาสตราจารย์ นรนิติ

เศรษฐบุตร ภารดาประทีป ม.โกมลมาศ ศาสตราจารย์ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ดร.วิระ บำรุงรักษ์ และนายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

ศาสตราจารย์ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้กล่าวถึงการศึกษา และวิจัย ในเรื่องการพัฒนาความดี และเด่นในสถาบันอุดมศึกษา โดยได้ศึกษาจากพฤติกรรมของคนดี และเด่น การศึกษาวิจัยเพื่อนำผลการเสริมสร้างป้องกัน โดยเสนอทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้ คือ

- 1) ทศคนคติ คุณธรรม ค่านิยม
- 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม
- 3) จิตใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 4) การควบคุมตน
- 5) ความเชื่ออำนาจแห่งตน

จากทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม จะนำมาช่วยพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ ให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีซึ่งจากการศึกษา และวิจัย เรื่องการพัฒนาจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษา นั้น สถาบันอุดมศึกษาควรมีหน้าที่รับผิดชอบ 4 ประการคือ

1. เสริมสร้างความเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม
2. สร้างความเป็นตัวของตัวเอง
3. ฝึกฝนการรับรู้ การรู้การคิดในเชิงนามธรรม
4. เตรียมตนเพื่อเป็นผู้นำของครอบครัว และหน่วยงาน

เมื่อสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติตามภารกิจดังกล่าวแล้ว การจะพัฒนาจริยธรรม และบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีกลวิธี 4 ประการ คือ

1. เรียนทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งช่วยในการพัฒนาจิตใจ

2. การเน้นย้ำให้อาจารย์ และเพื่อนนิสิต ได้ช่วยกระตุ้นความตระหนักต่อสังคม ทั้งในและนอกวิชาเรียน

3. การจัดโครงการ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาจิตใจโดยตรง เช่น กีฬา

4. การสอดแทรก การพัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรม เข้าไปในเนื้อหาทุกวิชา

ฉะนั้นกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมบุคลิกภาพ และจริยธรรมของนิสิตคือวิชาสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะวิชาจิตวิทยา และวิชาพฤติกรรมศาสตร์ กิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งจะมุ่งเน้นพัฒนานิสิตใน 3 ด้านคือ ด้านจิตใจ รวมทั้งความตระหนัก หรือการรับรู้ทางด้านพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม

รองศาสตราจารย์ธนิต เศรษฐบุตร ได้กล่าวโดยสรุปว่า การสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพจะใช้เพียงอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาคงไม่พอ หากจำเป็นต้องใช้คนในสังคมภายนอก รวมถึงสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับหลักรัฐศาสตร์ที่ว่า การสร้างคนต้องผ่านกระบวนการ Socialization และการสอนจริยธรรมจำเป็นต้องใช้กิจกรรมนอกหลักสูตร เพราะจะทำให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งได้กล่าวว่า การทำโครงการที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต เป็นการสร้างคนให้ดีขึ้นจะประสานร่วมกันทำโดยไม่แบ่งว่าเป็นของรัฐ หรือเอกชน อีกทั้งไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา

ดร.วีระ บำรุงรักษา ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ต้องพัฒนาคนให้มีจริยธรรม เนื่องจากความเป็นคนดีเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในความเป็นมนุษย์ และได้กล่าวถึง กลยุทธ์การพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม ว่าคุณธรรมเป็นนามธรรมอยู่ในจิตใจ แต่จริยธรรมคือภาพสะท้อนเป็นรูปธรรมในลักษณะของการประพฤติปฏิบัติ และมุ่งสร้างความเข้าใจในความหมายของคำว่า “บัณฑิต” จากการบรรยาย ดร.วีระ กล่าวว่า คุณธรรมเป็นจิตที่มีกุศล อยู่ในจิตใจของทุกคน สำหรับบัณฑิต หมายถึง ผู้ที่มีกุศลจิตนั่นเอง ดังนั้น การพัฒนาบัณฑิตนอกจาก

การมีความรู้ตามแนวทางปัจจุบันแล้ว อาจจะต้องมีกลยุทธ์ในการพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนของคุณธรรมหรือกุศลจิต เพื่อการนี้ หน่วยงานทางการศึกษา และครูอาจารย์ ควรให้ความสำคัญในส่วนของการพัฒนาจิตใจให้มีความสำคัญในเรื่องการสร้างเจตคติที่ถูกต้อง การเรียนการสอนควรจะใช้เทคนิคให้จิตพิสัยเป็นตัวนำ และเป็นหลักสำคัญ และเพื่อเป็นมาตรการเสริมสถานศึกษาควรจะต้องจัดบรรยากาศ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยยึดมงคลชีวิต 38 ประการ และสัปปุริสธรรม 7 ประการเป็นหลักสำคัญ นอกจากนี้ควรเสริมสร้างให้เกิดความภูมิใจในตนเอง ท้องถิ่นของตน่ามีการยกย่องเชิดชูเกียรติคนดี และสื่อมวลชนควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมไว้ในรายการต่างๆ อย่างเหมาะสม รวมทั้งจะต้องตระหนักว่าในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จะต้องร่วมกันทำ มิใช่เป็นหน้าที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากทำได้ดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรมจึงจะได้ผล

นายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช ได้กล่าวโดยสรุปว่า การที่จะพัฒนาบัณฑิตนั้นจำเป็นต้องมองบัณฑิตย้อนไปไกลว่า บัณฑิตนั้นมาจากคน ซึ่งตลอดช่วงชีวิตของความเป็นคนสามารถแบ่งตามความมุ่งหวังได้ 5 ช่วง ตั้งแต่ เติบโตดี มีวิชาความรู้ สร้างฐานะ ทำประโยชน์ และมีความสุขที่แท้และสงบก่อนจบชีวิตลง การพัฒนาบัณฑิตให้ดีและเก่ง มิใช่เป็นสิ่งที่ได้ผลทันที แต่จะต้องค่อยๆ พัฒนา พร้อมทั้งได้เชิญชวนที่ประชุมยอมรับและใคร่ครวญพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับแบบของบัณฑิตในแนวพระราชดำริ ซึ่งมีสาระสำคัญ 5 ประการ คือ ความสำคัญของบัณฑิต คุณสมบัติทั่วไปของบัณฑิต คุณสมบัติของบัณฑิตเฉพาะสาขาวิชาชีพ หลักปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในการทำงานของบัณฑิต และสิ่งที่น่าห่วงใยสำหรับบ้านเมืองที่ทรงฝากเป็นหน้าที่หรือข้อคิดของบัณฑิต โดยได้ยกตัวอย่างพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสเสด็จพระราชทานปริญญาบัตรตามมหาวิทยาลัยต่างๆ นอกจากนั้น ผู้อภิปรายยังได้นำเสนอบัณฑิตแบบพระธรรมปิฎก ที่เห็นว่าทิศทางการศึกษาไทย ควรเสริมสร้างคนให้เป็นบัณฑิตสร้างคนให้สมบูรณ์

มิใช่มองคนเป็นเพียงทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมเท่านั้น และคนที่สมบูรณ์นั้น จักต้องเป็นผู้ที่มีกาย ศีล จิต และมีปัญญา ที่พัฒนาแล้ว พร้อมทั้งได้อ้างอิงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ซึ่งท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎกได้ย้ำไว้เสมอคือคนไทยจะต้องใฝ่รู้ สู้อย่างยาก จะต้องมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง ต้องมุ่งเป็นผู้นำและผู้ให้ อีกทั้งควรเป็นไทยและกว้างไกล ต่อโลก และสากลจักรวาล

พร้อมกันนี้ผู้อภิปรายได้เสนอกลยุทธในการพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ คู่คุณธรรม สรุปลักษณะสำคัญได้ดังนี้

ก่อนเข้าสู่อุดมศึกษา ควรเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการของการเลือกสมัคร การคัดเลือก และการสร้างความพร้อมเพื่อเข้า

ในท่ามกลางการอุดมศึกษาควรมีการอบรมและพัฒนาในเรื่องการจัดการวิถีชีวิตและสังคม การศึกษาวิชาการตามหลักสูตร และกิจกรรม

ทั้งนี้เงื่อนไขสำคัญประกอบด้วยการมีปณิธาน มั่นคงของสถาบัน เอกภาพ และการบริหารจัดการที่เอื้อของสถาบัน บุคลากรและอุปกรณ์เครื่องมือที่เหมาะสม และไม่ห่างไกลจากสังคมชุมชน ชิดใกล้ประชาชน

ท้ายสุดผู้อภิปรายได้กล่าวเสริมเชิญชวนว่า นอกจากการสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพคู่คุณธรรมแล้ว ควรที่จะเสริมสร้างให้มีความสุขด้วย อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวมิใช่เรื่องง่าย แต่ก็ควรเสริมสร้างให้บัณฑิตได้สัมผัส และมีประสบการณ์เพื่อนำพาไปสู่กระแสของความดี

ภราดาประทีป ม.โกมลมาศ ได้กล่าวโดยสรุปว่า ในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ค่านิยมสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดคุณค่าของสังคม และขณะเดียวกันก็เป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทในการทำลายคุณค่าค่านิยมด้วย ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาละทิ้งบทบาทชั้นนำชี้แนะ จนเกิดบัณฑิตประเภทที่เรียกว่า The

uneducated graduates ทางแก้ไขจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษابرลุถึงวุฒิภาวะเชิงศีลธรรม (Moral Maturity Development) เพื่อให้เกิดการคิดชอบ ทำชอบ ซึ่งเงื่อนไขที่จะบรรลุวุฒิภาวะเชิงศีลธรรมได้ จะต้องอยู่ในเงื่อนไขที่มีอิสรภาพของการเลือกและมีเสรีภาพส่วนบุคคล เมื่อเลือกทำแล้ว เกิดข้อผิดพลาด จะเรียนรู้จากความผิดพลาดนั้นพร้อมกันนี้ได้ยกตัวอย่างบทความเรื่อง The Ideal of University ซึ่งได้กล่าวถึงอิสรภาพของการไต่ถาม สอบถาม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และศิษย์ว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้เกิดการเสวนาไตร่ตรอง เกิดการเรียนรู้ และเกิด Wisdom ในที่สุด การเรียนการสอนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมก็เช่นกัน สามารถจัดเป็นหลักสูตรให้เรียนโดยไม่มีหน่วยกิต โดยได้ยกตัวอย่างวิชา Man of Character ซึ่งสอนในวิชาศึกษาทั่วไปของต่างประเทศมาประกอบสุดท้ายได้เสริมว่าควรมีการเสริมสร้างให้บัณฑิตมีความต้องการเรียนรู้ตลอดกาล มี Creative Thinking คิดเป็น ทำเป็น คิดชอบ ทำชอบ และพัฒนาไปสู่สิ่งที่เรียกว่า The Nation of Learner ดังเช่นที่ต่างชาติพยายามพัฒนาเยาวชนของเขา

รองศาสตราจารย์ทองอินทร์ วงศ์โสธร ได้กล่าวโดยสรุปว่า ผู้อภิปรายทุกท่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม และได้เสนอกลยุทธในการสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพคู่คุณธรรมในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในเรื่องของการปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ การสร้างสังคมประภิตฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นกลยุทธ์ที่ดีสามารถเสริมสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพคู่คุณธรรมทั้งสิ้น

5. รูปแบบการจัดการศึกษา โครงการบัณฑิตอุดมคติไทย โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ฝอยฝ้า พันธุ์ฝึก และคณะ (รองศาสตราจารย์ใหม่ รัตนวรลักษณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธิ์ สุทธจิตต์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฝอยฝ้า พันธุ์ฝึก และคณะ

ได้แนะนำวิชาบัณฑิตอุดมคติไทยว่าเป็นวิชาบังคับ (3 หน่วยกิต) ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิชาที่สืบเนื่องมาจากปณิธาน 9 ประการของจุฬาฯ นำมาทำเป็นโครงการ สร้างหลักสูตรชั้น โดยประกอบด้วยวิชาบัณฑิตอุดมคติไทย 1-5

วัตถุประสงค์ที่ต้องการ

1. สอนให้เด็กคิด โดยให้คิดอย่างตระหนักใคร่ครวญ
2. สอนโดยบูรณาการศาสตร์ 3 สาขาเข้าด้วยกันคือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
3. สอนธรรมะ

คำขวัญ “เก่ง รวย สวย หล่อ อย่างมีคุณภาพ และมีคุณธรรม” ท้นโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และมีความเป็นธรรม

ลักษณะรูปแบบที่จัด

- เป็นแบบกรณีศึกษา โดยให้นิสิตคิด
- การบรรยายของวิทยากร

คุณสมบัติผู้สอน เสียสละ รักการสอน มีความเป็นครู และมีความกล้า เน้นคุณภาพของคนที่จะสร้าง เพื่อให้เขาเหล่านั้นไปเป็นตัวอย่างที่ดีในชุมชน

สรุปโดยปลัดทรวงมหาวิทยาลัย

ท้ายสุดปลัดทรวงมหาวิทยาลัยได้สรุปว่า ทรวงมหาวิทยาลัยตระหนักถึงความรับผิดชอบเรื่องการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ และมีความสามารถในการประกอบอาชีพ โดยจะต้องพยายามหาแนวทางพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บัณฑิตที่ผลิตออกมามีคุณค่าต่อสังคม ซึ่งแนวทางอาจเป็นการสร้างแกนนำร่วมในการสร้างบัณฑิตในอุดมคติ โดยรายละเอียดของแต่ละสถาบัน อาจแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกัน อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นแหล่งหล่อหลอมเยาวชนให้มีความรู้ และมีคุณธรรม จักต้องมีบทบาทสำคัญยิ่งในการดำเนินการ

ผลที่ได้จากการสัมมนา

1. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณธรรม และจริยธรรมอย่างเป็นระบบ
2. ผู้บรรยายทุกท่านได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพคู่คุณธรรม โดยได้นำเสนอแนวทางของการพัฒนาในเรื่องของหลักสูตร เนื้อหา รายวิชา สื่อ และกิจกรรมนอกหลักสูตร
3. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาโครงการบัณฑิต อุดมคติไทย ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนารับทราบพร้อมทั้งเผยแพร่ความรู้ และข้อมูลในเรื่องนี้ด้วย
4. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร สื่อการศึกษา กิจกรรมฯ เพื่อพัฒนานิสิต นักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีของสังคม

สรุปแนวทางที่ได้จากการสัมมนา

1. ควรพัฒนาหลักสูตรโดยปรับปรุงเนื้อหาวิชา ให้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม หรืออาจเป็นวิชาหนึ่ง ที่จะเปิดสอนโดยจัดไว้ในหมวดศึกษาทั่วไป
2. โดยที่วิชานี้จะต้องปลูกฝังแนวความคิดตั้งแต่วัยเด็ก จึงเห็นควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเน้นให้เห็นคุณค่าในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และช่วยกันหาวิธีการที่จะอบรม สั่งสอน
3. ควรพัฒนาสื่อการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดทำเอกสารเผยแพร่ เพื่อให้ทุกคนตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องของคุณธรรม และจริยธรรม
4. ควรกระตุ้น และเสริมสร้างให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการอบรมสั่งสอนศิษย์

นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รว.ทบวงมหาวิทยาลัย และ รศ.วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงฯ ตรวจเยี่ยมและ
ฟังความคิดเห็นการก่อสร้างสนามกีฬาเอเชียนเกมส์ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต โดยมี รศ.นรนิติ
เศรษฐบุตร อธิการบดี ให้การต้อนรับและรายงานความคิดเห็น

.....ติดตามข่าวสารด้านการอุดมศึกษาได้จาก.....

อนุสารอุดมศึกษา รายเดือน เสนอสาระเกี่ยวกับการอุดมศึกษาไทย
จดหมายข่าวรายสัปดาห์ เสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวในแวดวงอุดมศึกษา ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของทบวง
มหาวิทยาลัย
วารสารข่าวทบวงมหาวิทยาลัยรายสัปดาห์ ฉบับพิมพ์แรกในหนังสือพิมพ์ "สมัครด่วน" ในเครือบริษัท วัฏจักร
จำกัด มหาชน ทุกวันเสาร์ บริการข่าวสารในแวดวงอุดมศึกษา และแนวการศึกษา
และอาชีพสำหรับนิสิต นักศึกษา บัณฑิต และผู้แสวงหาโอกาสในตลาดแรงงาน

ดำเนินงานโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย
328 ถนนศรีอยุธยา
พญาไท กรุงเทพฯ 10400

ชื่อ.....

ที่อยู่.....

ผู้อำนวยการสำนักบรรณสารการพัฒนา

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2529
ไปรษณีย์ทูลนาหลวง

(นายสมยศ ธรรมสอน)
หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ